

UPPSALA
UNIVERSITET

SPRÅKETS FUNKTION 22

8.–9.6 2026

Uppsala universitet

Abstrakt
Abstraktit
Abstracts

A Lord's Prayer in Saami from the 16th century

Rogier Blokland

Uppsala University

Among the holdings of the National Library of Sweden there is a manuscript titled *Pater noster: Varijs Linguis' Lord's Prayer: in various languages'*; it contains 20 translations of the Lord's Prayer, of which 19 can be identified. The last page of this manuscript, however, is very defective, and it had not previously been known in what language it had been written. However, in 2024 the Lithuanian Baltologist Ernesta Kazakėnaitė discovered that it was written a southern variety of Saami. We assume the manuscript can be dated to the very end of the 16th century, which would make it the oldest known Saami text in manuscript form that has survived to the present day; earlier manuscripts of the Lord's Prayer in Saami are unknown.

In this talk I will present the manuscript and its history.

Lexical and narrative skills for Arabic-Swedish-speaking bilingual children (4 –7 years)

Rima Haddad

Uppsala University

I study language development in bilingual children focusing on vocabulary and narrative abilities. Because input is split between two languages, exposure levels influence vocabulary proficiency, central to communication and understanding. As children mature, narrative competence becomes increasingly important for social interactions and academic success, including literacy and reading comprehension.

“I want to take back the language” – new Kven speakers' linguistic identity

Leena Maria Heikkola & Antti Saloranta

UiT – The Arctic University of Norway | University of Turku | Åbo Akademi University

Kven is one of Norway's national minority languages, but it is classified as endangered. Future Kven speakers are likely to be new speakers, meaning they learn Kven outside the home. We examine new Kven speakers' (n = 10) hopes to reclaim the language lost by their families.

NT1526 Åu – En korpus av 1526 års Nya testament som resurs för språkvetenskapliga studier av Mikael Agricolas verk

Nobufumi Inaba
Åbo universitet

Jag presenterar en korpus av det svenskspråkiga Nya testamentet från 1526, vars syfte är att underlätta för forskare som studerar språket i Mikael Agricolas verk.

Historiography as an exemplification of structural monism

Esa Itkonen
University of Turku

It is the thesis of structural monism that every science repeats the bipartite A vs. B structure of a belief, where: A = conceptual/logical relations vs. B = associative/causal relations. This is not surprising in itself, given that sciences indisputably qualify as belief-systems. But, moreover, Itkonen (2025) claims to have established this truth in some detail for the following 9 sciences: linguistics, psychology, sociology, physics, chemistry, biology, evolutionary theory, logic, philosophy.

Now, it is the purpose of the present talk to complement this vast interdisciplinary analogy, by adding the 10th item to the list, namely historiography. In this context, and interpreted in conformity with Koselleck (1979), A = 'Semantics of Historical Time' vs. B = 'Pragmatics of Historical Time'.

References

- Itkonen, Esa. 2025. A plea for structural monism. *Significances (Signifying)* 8/1, 59-72.
- Koselleck, Reinhart. 1979. *Vergangene Zukunft. Zur Semantik geschichtlicher Zeiten.* Frankfurt a/M: Suhrkamp [In English: *Futures past. On the semantics of historical time.* New York: Columbia University Press, 2004.]

Etiska frågor vid samtalsanalytisk forskning av utsatta minoriteter

Taru Luojola
Åbo Akademi

Gör man samtalsanalytisk forskning av utsatta minoriteter, måste man lösa olika etiska dilemmor. Å ena hand vill man ha så mångsidig data som möjligt, å andra hand måste man skydda individernas integritet särskilt bra då de kunde bli utsatta för diskriminering. Jag presenterar en fallstudie om forskning av autistiska människor.

The lexicon in Micro-modular Conceptual Semantics

Urpo Nikanne

Åbo Akademi

In Micro-Modular Conceptual Semantics (Nikanne 1990, 2018, Paulsen 2011, Petrova 2011), the lexicon allows mappings of fragments governed by several different modules of the language system. Such a device is central and, in principle, very strong. I will discuss the nature of the lexicon and the limitations of its strength.

Ord för naturfenomen – källdomän för 'mängd'

Gustaf Olsson

Åbo Akademi

"Laviner av hat" eller "hav av blommor" betecknar inte laviner och hav i vanlig mening, utan är metaforer för "många" eller "mycket". "Hav av hat" och "laviner av blommor" låter dock märkligt. Denna presentation tar upp vilka naturord som används metaforiskt i svenska och vilka andra ord de förekommer med.

Mitä on kielenmuutos ja miten siihen pitäisi suhtautua

Anneli Pajunen & Esa Itkonen

Tampereen yliopisto | Turun yliopisto

Nykyisen käsityksen mukaan kielenmuutos on arvovapaa ilmiö. Tästä on aiemmin oltu eri mieltä. Valistusajalle ominaisen kehitysoptimismen mukaisesti 1700-luvun lopulla kielten katsottiin muuttuessaan edistyvän. Sitten vuosina 1810-1870 (ja etenkin Saksassa) kielten menneisyys ajateltiin luonteeltaan kaksijakoiseksi: oletettua esihistoriaa oli hallinnut ('synteettinen') kasvu (Aufbau), kun taas tunnettua historiaa hallitsee ('analyyttinen') rappio (Verfall). Arvovapaa käsitys omaksuttiin yleisesti vuoden 1870 jälkeen (ks. Itkonen 2025). Tärkeä poikkeus oli Jespersen (1922), joka taas kerran samaisti kielenmuutoksen ja edistyksen (progress): 'täydellinen' kieli ei olekaan sanskrit vaan nykyenglanti.

Esitelmässämme osoitamme, että vanhentuneeksi luultu kysymyksen asettelu on tullut uudelleen ajankohtaiseksi, kylläkin uusin painotuksin. Luku- ja kirjoitustaidon heikkeneeseen on Suomessa jo pitkään kiinnitetty huomiota, äidinkielisten kielen-hallinnassa on selvä laskusuunta siten, että kieltä heikosti hallitsevien määrä kasvaa yli odotuksen mukaisen. Yleiskielessä on meneillään useita muutoksia, jotka toisaalta heikentävät kielentämisen täsmällisyyttä ja toisaalta ilmaisun tiivistämisen mahdollisuuksia. Kyse on laaja-alaisesta ilmiöstä, joka koskee syntaksin, sananjohdon ja sanaston hallintaa; ks. Pajunen & Honko (toim., 2021). Miten siihen pitäisi suhtautua? Avaamme keskustelun.

Lähteet

- Itkonen, Esa. 2025. Arvovapaus vs. arvosidonnaisuus kielessä, kielitieteessä, kielitieteen historiassa ja kielitieteen historiografiassa: esimerkkitaupauksena diakroninen kielitiede Saksassa 1800-luvulla. Sananjalka 67, 258-287.
- Jespersen, Otto. 1922. Language: its nature, development and origin. London: Allen & Unwin.
- Pajunen, Anneli & Mari Honko (toim.) 2021. Suomen kielen hallinta ja sen kehitys. Peruskoululaiset ja nuoret aikuiset. Helsinki: SKS.

Språkets funktioner bortom grammatiken: kildinsamiska i dagens

Ryssland

Michael Rießler

Östra Finlands universitet

Forskningshistorien om kildinsamiska vittnar om att det länge funnits realistiska förhoppningar om att språkbruket skulle kunna aktiveras. Tyvärr visar aktuell språk-sociologisk forskning att kildinsamiska inte längre talas som hemspråk med uppväxande barn.

Samtidigt verkar förutsättningarna finnas på plats. Som resultat av flera vågor av språkplanering sedan 1980-talet har en ortografisk norm etablerats för kildinsamiska, liksom flera omfattande ordböcker, olika undervisningsmaterial och ett litterärt författarskap av imponerande kvantitet och kvalitet. Dessutom har språket etablerat sig digitalt, och grundläggande språkteknologi är under utveckling. Även den språkliga identiteten förefaller vara stark på det diskursiva planet, och både samiska och icke-samiska språkaktivister engagerar sig i revitaliseringsfrågor.

Min tolkning av detta till synes paradoxala förhållanden – att kildinsamiska inte längre talas aktivt samtidigt som positiva attityder till språket kvarstår, litteratur publiceras och språkplanering bedrivs framgångsrikt – utgår från språkets funktion som identitetsmarkör.

I mitt föredrag analyserar jag den aktuella språksituationen utifrån egna observationer från långvarigt lingvistiskt fältarbete samt sekundäranalyser av tidigare språksociologisk forskning. Med utgångspunkt i begreppet languaging, som betecknar språkbrukares diskursiva praktiker, argumenterar jag för att kildinsamiskt ”språkande” i dag i hög grad utgör en kulturell snarare än en språklig praktik.

Possessivsuffix i den samiska bibeln från 1811

Torbjörn Söder

Uppsala universitet

Föreläsningen syftar till att introducera och diskutera användningen av possessivsuffix i den samiska bibeln från 1811. Genom en kartläggning av possessivsuffixens förekomst i bibeln, beskrivs och analyseras mönster kopplade till olika grammatiska kategorier. Förhållandet till den samiska bibelns svenskspråkiga källtext och moderna samiska språk, med avseende på possessivsuffix, är också föremål för diskussion.

Hindi and Sanskrit: Two Uneven Sisters and Their Political Mobilization

Heinz Werner Wessler

Uppsala University

Hindi and Sanskrit are sister languages within the list of India's 22 "national languages," with Hindi being the "official language" of India in addition. Both languages are often used as symbolic representations of Indian/Hindu identity, contradicting the intercultural dimensions of both of them molded and inherited.

Språkets funktion – i samhället, för samhället

Jan-Ola Östman & Tomás Lehecka

Helsingfors universitet | Åbo Akademi

Vi språkvetare har alla våra egna oemotsägliga orsaker till varför språket är viktigt – både för oss själva och för alla andra i världen. Men finns det en allmän, "vetenskapligt bekräftad" orsak till att språk och kunskaper om språk är viktigt? Om någon borde veta varför språk är viktigt, är det väl språkvetarna själva. Och vad säger då språkvetarna själva? Vilka argument för de fram för att visa hur viktigt språk är – för mänskligheten generellt och för alla oss individer? Vi redogör för resultat av en världsomfattande studie om hur språkvetare argumenterar för vikten av allas kunskap om (olika delar) av språk och språkforskning.